

3 Forløb med faglige fokuspunkter

Undervisningsguide til dansklæreren

Hvis du bruger opgaven *Jeg er ofte en dårlig ven* som undervisning, kan de faglige fokuspunkter for eksempel være:

INDHOLD

- ⊙ Den gode tekstopbygning
- ⊙ Den anonyme men personlige jeg-fortæller

SPROG

- ⊙ Den fortællende fremstillingsform
- ⊙ Den reflekterende fremstillingsform

FORM

- ⊙ Overgange mellem afsnit

⊙ Den gode tekstopbygning

I opgaven er der en klar stilladsering til eleverne og oplagt rækkefølge til opgavens tre indholdselementer i punkttopstillingen.

De skal først berette om egen oplevelse, dernæst skal de reflektere over oplevelserne og til sidst skal de argumentere for, hvorfor det er svært at stå ved sine værste sider.

Hvis de følger denne rækkefølge, bevæger de sig fra det meget konkrete (oplevelser) til det mere generelle (emnet), hvilket er en god og klassisk tekstopbygning. Dog skal de huske, at det der blandt andet får en tekst til at hænge sammen er, at der også er en indledning og en afslutning. Ellers kommer teksten til at fremstå indforstået for dem, som ikke kender opgaveformuleringen, hvilket lytterne, altså modtagerne, ikke forventes at gøre.

FORSLAG

1

Se filmen **TEKSTHUSET** på skriveklar.gyldendal.dk, og tal om, hvorfor netop indledning og afslutning er vigtige elementer i en tekst.

2

Lav forslag til hvordan teksten kunne indledes og afsluttes. Vis evt. hvordan du selv ville indlede og afslutte denne tekst, hvis det var dig, der skulle skrive den.

Fx ved at man starter med at præsentere sig selv, introducerer til emnet eller anledningen til, hvorfor man sender sit indlæg ind.

En afslutning kunne være en pointe, en morale eller en opsummering af ens vigtigste pointer fra teksten.

3

Lad eleverne skrive forslag til deres egen indledning og afslutning. De kan altid finpudse den, når hele teksten er skrevet.

Lad eleverne skrive forslag til deres egen indledning og afslutning. De kan altid finpudse den, når hele teksten er skrevet.

Den anonyme men personlige jeg-fortæller

Eleven er klar over, hvem "jeg" i deres tekst er. Men det er lytterne og redaktionen på *Tværs* ikke.

En præsentation kan sagtens være anonym, men det er vigtigt at give læseren et indtryk af alder, tid og sted. På den måde signalerer man som afsender en eller anden form for nærvær og skærper dermed modtagerens interesse og nysgerrighed.

FORSLAG

1

Lyt til uddrag af *Tværs*' egne udsendelser eller *Sara og Monopolet*, hvor lytternes dilemmaer læses op. Begge finder du på dr.dk/lyd.

2

Tal med eleverne om, hvorfor "jeg"-et skal præsenteres for læseren, fx hvad gør det for lytterens oplevelse.

3

Vis eleverne hvordan du ville præsentere dig selv, hvis det var dig, der skulle skrive teksten.

4

Lad eleverne lave mundtlige præsentationer af dem selv og deres oplevelse, som er personlige, men uden at de udleverer for private oplysninger. Du kan evt. bruge dette eksempel til inspiration:

Lad mig fortælle jer om en episode, hvor jeg engang virkelig var en dårlig ven. Jeg var omkring 14 år gammel, det var lige efter min konfirmation og tæt på sommerferien. Elias, som var min bedste ven på dette tidspunkt, havde netop...

🎯 Den fortællende fremstillingsform

Et af opgavekravene er, at eleven skal berette om *en eller flere situationer, hvor du har været en dårlig ven, og hvilke konsekvenser det efterfølgende fik.*

Berette og fortælle ligner til forveksling hinanden. I denne opgave vil teksten fungere bedst, hvis eleverne formidler oplevelser i form af en enkel eller flere små "minihistorier" fremfor blot at gengive neutrale beretninger eller opremsninger af tilfældige episoder.

FORSLAG

1

Eleverne kan evt. bruge denne enkle fortælleopskrift:

PRÆSENTER DIG SELV

(PROLOG)

FORTÆL OM SELVE EPISODEN

(HISTORIEN SKAL FYLDE MEST)

KONSEKVENSER DET FIK

(EPILOG)

Introducer eleverne for **FORTÆLLEKLODSENE**, og lad det være byggeklodderne til deres egen tekst.

2

Få eleverne til først at fortælle deres egen historie mundtligt. Brug aktiviteten **ANEKDOTEN**.

3

Lad dem forberede deres egne oplevelser og historier ved at bruge **FORTÆLLEBLOMSTEN**.

🎯 Den reflekterende fremstillingsform

I teksten skal eleverne *reflektere over, hvad du eventuelt kunne have gjort anderledes.*

At reflektere er lidt som at tænke højt og gå i dialog med sin selv og eventuel også sine modtagere. Det er her, at man åbent undrer sig, deler tanker og overvejelser, drømme og følelser m.m.

I denne opgave skal eleverne reflektere i forhold til den eller de episoder, som de netop har skrevet om og eventuelt i forhold til *Hvad nu hvis...*

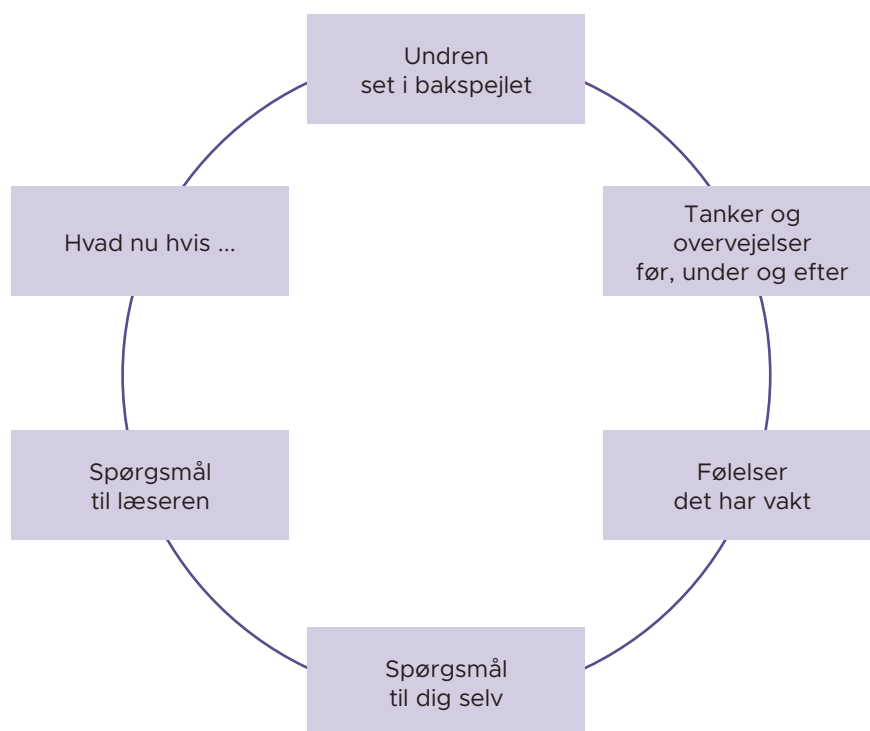
FORSLAG

1

Lad eleverne skrive deres umiddelbare tanker ned ved at bruge startsætningerne fra **REFLEKSIONBLOMSTEN**. Så kan de altid finpudse det sprogligt senere. De skal sætte deres oplevelse ind i midten og derud fra sætte ord på, hvad de har undret sig over, hvilke følelser det satte i gang osv.

2

Formuler jeres egne startsætninger ud fra disse enkle refleksionsgreb:

Lav tydelige overgange mellem afsnit

Selvom opgaverne i prøvesættet angiver forslag til en klar struktur i elevernes tekst, er det ikke altid, at deres tekster alligevel hænger sammen. Ofte kommer elevernes tekster til at fremstå som fragmenterede løsdele, som var det svar på spørgsmål.

FORSLAG

1

Se filmen **TEKSTHUSET** på skriveklar.gyldendal.dk, og hav særlig fokus på *overgange mellem afsnit*-delen.

Tal herefter om, hvorfor overgange er vigtige for modtageren i netop den skrive-/lyttesituation, som deres tekst skal fungere i.

2

Lad eleverne undersøge, hvordan man i tv-programmer, podcast, radioudsendelser, i skrevne tekster laver overgange mellem afsnit.

Et oplagt sted at lede er *Go'Morgen* og *Go'Aften Danmark* eller DR's *Aften-showet*.

3

Brug skriveøvelsen **SKRIV MED OVERGANGE** fra *SkriveKlar 9*, kapitel 3.

3

Lav i fællesskab sætningsstartere til, hvordan man kan signalere til modtagerne, at nu går man fra et afsnit til et andet.

Organisering af skriveprocessen

FØR ELEVERNE SKRIVER

Brug en eller flere af øvelserne fra **Lær at afkode opgaverne til prøven**
Forbered teksten ved at arbejde med de udvalgte faglige fokuspunkter:

- ⊙ Den gode tekstopbygning
- ⊙ Den anonyme men personlige jeg-fortæller
- ⊙ Den fortællende fremstillingsform
- ⊙ Den reflekterende fremstillingsform

MENS ELEVERNE SKRIVER

Du kan enten lade eleverne forberede og skrive teksten, som I plejer.

Eller du kan også prøve denne skrivestrategi: Skriv fra hylde.

Denne tekst som eleverne består af mindre tekstdele, hvor I allerede har arbejdet med den gode tekstopbygning og tekstens skelet. Derfor kan du også med sindsro lade eleverne starte med skrive de afsnit, hvor de umiddelbart har på den mentale hylde. Det er jo ikke altid i det første afsnit, men måske længere inde i teksten.

Senere i processen samler de tekstdelene, og får teksten til at hænge sammen, som var det Duploklodser, der skulle samles til en hel figur.

Hvis I har arbejdet med flere af de faglige fokuspunkter FØR eleverne skriver, har de allerede nu både ideer og mindre tekstbidder, som de kan bruge.

Brug enten post-it eller **TEKSTKORTET** fra *SkriveKlar*.

Du kan se en video om **POST IT-METODEN** på

⊕ skriveklar.gyldendal.dk.

EFTER ELEVERNE HAR SKREVET

Brug **SPROGVASKMANUALEN**, når eleverne skal lave den sidste korrektur. Du finder en videoguide til eleverne på ⊕ skriveklar.gyldendal.dk til hvordan de skal bruge manualen.

Arbejd med det faglige fokuspunkt:

- ⊙ Overgange mellem afsnit

Lad eleverne layoute deres tekster og give hinanden feedback inden den endelige aflevering.